

NÓGRÁDI LAPOK

HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi, s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 ft. —
 Fél évre 3 ft. —
 Évnyelvre 1 ft. 50 kr.
 Előfizetés lehet csopán a kiadó hivatalnál B.-Gyarmaton.
 A lap szellőző részére s a nyílásra vonatkozó mind a külsőlegyek s a szerkesztés küldendők.

Hirdetések díja:
 Öt hasábos petit sor 5 kr
 Bélyeg minden beíratásnál 20 kr
 Nyílt tér garmond sora 20 kr
 Hirdetéseket felvesz a kiadó. Nagyobb és újszerű hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
 Előfizetési pénzek, reclamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat 1876 feb. 11-én

Még egy szó a kisbirtokosok érdekében.

A fővárosi sajtó alig ér rá, hogy a kisbirtokosok ügyében felszólaljon — s illetékes köröknek adja tudtára az ország ama sajtó sebeit, melyek, ha ideje korán nem orvosoltatnak, a tönkrejutás végveszélyével fenyegetik a nemzet azon részét, mely annak legvitálisabb alkatát képezi. A vidéki sajtó szűkköre pedig legfeljebb egyes kis területre szorítkozik felszólamlásaival, mi a döntő köröknél figyelemre is alig méltatik.

A vidéki sajtó megtette kötelességét; az ország minden szegletében egyenlőn hangoztatják a panaszt, a kétségbeesés minden oldalról eleven színekkel festetik, szerkesztett egy hatalmas felirat is, melyet annak idején közölcseztünk, melyben tevékenységre szólítottak fel a kormány és pedig mihamarább, mert periculum in mora.

Minden honpolgár előtt visszának látszik a kormány eljárása, — mely t. i. az ország időszerű fenntartása nem irtózik az adózás minden kigondolható nemét törvényileg biztosítani; de arra, hogy a nép adóképeségét csak némileg is figyelembe vette volna a törvények alkotásánál, nem gondol, — s mellesz látszik mindazon intézkedéseket, melyek a nemzet culturalis érdekeit emelik.

E tekintetben tehát a — kormány gyámoltása nélkül magunkra vagyunk hagyatva, ha ez így van, gondolkodunk tehát azon módokról, melyek által bajainkon önmagunk segíthetünk.

A kis birtok — mint a gyakorlati élet tanúsítja, nagyobb hitel alapjául nem szolgálhat; a pénzügyi alapszabályai a kis birtoknak úgy nevezett paraszt gazdaság utáni megművelése után becsült érték szerint bírálják meg, s a kölcsönt legfeljebb a megbeesült birtok fele értékéig terjesztik. A magánosok, ha a szabályon túlterjeszkednek, úgy eme túlbecsülést nagy százalékkal akarják kipótolni. —

Ez utóbbi neme a hitelnek a kisbirtokra nézve a legveszedelmesebb.

Ha azonban még azt is figyelembe vesszük, hogy a földbirtokra bármilykisebb hitel szerzése annyi utánjárással, annyi költséggel jár és sokszor mégis bizonytalan s azt, hogy sokszor a becsülési és bekebelezési eljárások a kölcsönt majdnem fele részben emészetik fel; úgy valóban levonhatjuk a sajnos következtetést, hogy a kis birtokot mostani körülmények szerint hitel alap gyanánt alig lehet tekinteni, pedig mindenki meg van győződve, hogy bizony a kis birtok is csak oly viszonylagos alapja a hitelnek, mint a nagy birtok.

Az országos kis birtoki földhitelintézet, szervezete, ha az gyorsan megalapítható, az égető bajokon némiképp segíthetne; de alig hisszük, hogy ez az ország minden részében kiterjeszthető segédkezést, mert az ilyen intézetek a partikularis érdekektől soha sem mentek, s eképp egyesek részéről, hogy intézetből kölcsönt szerezhessenek, igen sok utánjárást kellene kifejtteni. Tehát van e valami más módzat?

Az 1875: VII törvény kimondja a földbirtokok felmérését s az adó alapjául azok tökéletesebb meg becsültetését. — Hogy mennyire teljesítették e munkálatokat a kathaszeri bizottságok, az egyes járások elnökeitől megtudható, s az adatok, melyek különösen a kisebb birtokok megbecsülésére vonatkoznak, könnyen megszereshetők.

Meghatározandó továbbá az, hogy milyen földbirtok tekintessék kis birtoknak.

Ezek alapján indítványom következő:

„Létesüljön minden megyében egy „KIS-BIRTOKI HITELINTÉZET”, mely a törvényhatóságban léteső kis birtokok számról, azok tulajdonosairól minden ében kiigazított lajtromot veset, s a kis birtokok megbeesült értékét a kathaszeri adatok nyomán nyilván tartja, azok hitelképességéről a telekkönyvek idősszakos megtekintése után határozott tudomással bír.

As intézet részcényes tagjait kisdrólag as összeirt kisbirtokosok képessek, kik részcényeiket bizonyos, de mindenestre hosszabb idő alatt csekély részletekben egészítsék ki.

Esen hitelintézet csakis as összeirt kisbirtokosokat részelles-e olesó hitelében, — még pedig a kathaszeri adatok nyomán megbeesült s a telekkönyvi terhek figyelembe tartása mellett a birtok értékes képest nyissa meg a hitelt.

Esen intézet hitelére névo eszközöltessek ki a törvény palládiuma, melyszerint esen hitelintézet illelekes törvényszeke által kiadott határozata (mint a m. földhitelintézetnél) somnds váltói uton rögtön végrehajtható

A kis birtokosok száma megyénkben oly nagy, hogy egyetértő és összerű akarat mellett egyikét a legvirágzóbb pénzügyi intézeteknek állíthatja fel, hol minden kis birtokos — nyilvántartott földbirtoka után ismeretes leendővön, — hitelt olesón, minden bajosabb utánjárás nélkül, becslés és telekkönyvelés nélkül — szerezhethet.

Mindenki meg van győződve, hogy egyes kis birtokos önmagán nem segíthet, s hogy csak a honpolgári jogok legszebbike — a szabad taársulás lehet az, mely e tekintetben is áldásthozólag működhetik.

— Mozogjunk!

Horváth Danó.

B. Gyarmat, 1876. február 9.

A szécsényi takarékpénztárról megkaptuk a lefolyt év forgalmi, ugyszinte mérleg és vagyonkimutatását, valamint közzétették a felbivást is, mely az illető egy let részvényes tagjait februárius havának 20 ik napján tartandó közgyűlésre hívja fel. — A kimutatások a lefolyt 1875-ik évről bizonyosan minden tag kezéhez fognak eljutni, s ekkor lehetetlen, hogy ne fedezzenek fel az érdekeltek oly erőltetett tetteket, melyek bizonyára csakis a bilanc „kültése” miatt tettek a tavali forgalmi kimutatásba. Minden gyanúsítási gondolatotól távol tartjuk magunkat s noha az egylet érdemes és munkás igazgatója Tersztyánszky István lapunk egy neheztelt állítását, azt ugyanis, hogy a szécsényi takarékpénztár nagyobb megyei intézeteink mellett prosperálni képtelen, elég meleg szavakkal vizsgálta utasítani akarta lapunk legközelebbi számaiban; még sem hagyhatjuk szó nélkül a jelzett kimutatásban látható incorect tetteket, részint azért, hogy a t. közönség azokra figyelmesé tegyünk, részint pedig, hogy figyelmeztessük már eleve az egylet t. tisztviselőit, mi szerint az 1875. 37. t. cz. 218 §-ának 3. pontja — a mérleg helytelen és törvénytelen összeállítását szigoruan fogja sújtani. —

Az 1874. évi kimutatás szerint a tartalék tőke 1300 frt. 10 kr, ennek helyesen felvett 10% kamatja 130 frt.; már a tavali év kimutatása sokkal nagyobb tartalék tőkét tüntet fel, t. i. 1797 frt. 46 kr, s mégis ennek kamatjaként csak 125 frt 91 kr. van felvéve holott 10% mel. a mult évi tartalék tőke után (mindenki beláthatja 170 frt járt volna.

Ez szerintünk nem kezelés.
 Az 1874-ik évben a „vagyon rovatban 285 frt. van felvéve, ugyanannyi van felvéve a „teher” rovatban is. Ebből az erőltetés legvilágosabban kirt, mert hogy valamely egylet épen annyi kamattal legyen hátrálékban, mint amennyivel neki adós a közönség, ezt a legnagyobb casualitásnak magyarázhatja bárki is.

Az 1874. évben a 367 frt 26 krnyi tiszta nyeremény (úgy vettük ki) a tartaléktőkéhez csatoltatott, s így osztalékul semmi sem jutott a részvényeseknek, mi, noha nem ezélla egy ily moralis egyletnek a nyereszkeskedés, de hogy évek előtt befektetett tőkéjéből mégis csak akar valami gyümölcsöt élvezni az alapító

közönség, azt rossz néven venni nem lehet, már azért sem, mert lassan lassan kiapad minden őszön, terhebbé válik minden áldozat akkor, mikor üdvös és közhasznú egyletek felállításáról leendő szó.

A mult évi forgalmi kimutatásban vagyonkép fel van állítva 273 frt 27 kr. kamat és üzlet díjakban; ugyan ezen összeg „a teher” rovatban is fel van véve, de már *Kanthaltralek* cím alatt, mely bizonyos egyéb nyereményt (a kitétel sok kellemtelen gondolatra adhat alkalmat) 2110 frt 11 kr-ral összesen 2383 frt 38 kr-ban képezi az 1875. évi tiszta nyereményt. Hogy ezen 273 frt 27 kr a „vagyon” és „teher” rovatban fel van véve, az egészen helyes; de kétségbe vonjuk, hogy azt tiszta nyereménykép lehetne felhozni, mert az nem pozitív összeg s arra az egylet biztosan nem számíthat. S így azt a 2110 frt 11 krnyi *egyéb nyereményhez* hozzáadni nem lehet anélkül, hogy a tüntetés ki ne látszassék a feleségázott számadatokból.

Szokatlan kitétel a „leté” a forgalmi kimutatásokban, mert a letét, mihozt pénzügyi intézetbe jön, „betétté” válik.

A forgalmi kimutatás tehát reméljük, hogy a február 20-án tartandó közgyűlés alkalmával újabb revidálás alá fog vétetni.

Requiem.

Deák Ferencznek e hó 8-án B.-Gyarmaton a végtiszteletet — néhány megye kivételével — Nógrádmegye adta meg legünnepesebbül s a kegyeletnek minden szertartásával igen fényesen, nagy számú megyei közönség részvéte mellett. Megjelent mindenki partkülönbség nélkül, világos bizonyosságul annak, hogy megyénkben a nagy honpolgárt, még az engesztelhetlen közjogi ellenzék tagjai is tisztelték. A nagy halott ravatalánál egyaránt omlott térdre minden magyar. Az egész országban megszűnt a pártoskodás ezen időig, míg az engesztelhetlen sir nyirkos göröngyei a nagy halottat végképp el nem takarták szemeink elől. Halálát megsiratta az is, a kinek politikai ellenfele volt, mert nemesen gondolkozó és érző honpolgár volt mindhalálig; akik pedig lelkek egész meggyőződésével hitték, hogy Deák Ferencz a haza megmentője, ki az államok sorából kitérült hazát — bölcsességével a jog és igazság szent követelményeivel — az uralkodó államok sorába visszavezette, ki 40 évig fényozlopa volt e hazának s kinek szellem 40 év során alkotott törvényeinkkel összeforrt; — azoknak honfiai háuata vigasztalhatlan és kipótolhatlan marad soká — soká! — Hamvaiuak missiója átlongi az egész hazát és megtanít ünnetlen tiszta honszeretetre. Neve élni fog — örökké! —

Féltiz volt, midő a római kath. torony búsan kongó harangjai megszólaltak, s a városban messziről összesereglett népsokaságot az utolsó tisztelőt megadásra hívták fel. A megyeházból két hatalmas gyászlobogó alatt indult el a tömeg, melyet a megye hivatalnokainak összes serege, a községi küldöttségek, az intézetek képviselöje, az ügyvédi kamara tagjai, az 52-ik honvédszázalaj tisztikara, a nép választottai képezték, kik a haragok búss kongása mellett érkeztek a szent egyházba, hol a ravatal a templom közepén jelképiesen sűrűn égő gyertyalángok között fel volt állítva, a ravatal előrszén pedig Deák Ferencz jól sikerült arezképe volt szemléltető.

A templom egészen telve volt, mindenki iparkodott helyet foglalni; a templom előtt nagy népiöreg zsibongott, mintegy zúgolódva, hogy a nagy ünnepevény a templomból kimaradt. — A templomi ünnepevény negyedtizenegyor vette kezdetét. A főoltár előtt teljes ornatusban Matta tovszky József gácsi prépost, esperes és plébános pontifikált, oldala mellett 12 papból álló segédlet, kik szinte papi díszben s méltósággal végeztek a gyászmisét, melyet a b.-gyarmati műkedvelői dalegylet a „liberá” val végzett. Ezek után Imády Károly b.-gyarmati esperes plébános mondott egy emelkedett halotti beszédet a ravatal felett, beszédét szép bölcselmi gondolatok és alkalmi paradoxonok tették ragyogóvá, melyek jó hatást gyakoroltak az általánosán tisztelt esperes plébános részéről, ki Deák Ferencz munkásságát — úgymond — negyven évig szakadatlanul kísértö. — A szóközi beszédet egy hó ima végezte, melyre a műkedvelői kar nagy lelkesültséggel élénkelte Vörösmarty „szózatát”. Az ünnepevény háromnegyed 12-kor végződött.

A takarékpénztári közgyűlés főtárgyát f. hó 20. Jeszenszky Danó volt igazgató lemondása által üresedésben maradt igazgatói állás választás utjánai betöltés fogja képezni. A részvényesek közt még mostanáig sincs teljes megállapodás arra nézve, hogy kit érdemesitsonok azon hivatalra? melynek jó betöltésétől nagy

reában függ az egyet felvirágoztatása. A nagyobb érdeklődés — sommi esetben sem ártana; hisz anyagi érdekről van szó.

Gazdaszat.

Kenyér örökös buzából. Cécil nevű francia mérnök találta fel a legutóbbi időben, miként lehet a búzából kenyeret sütni, anélkül, hogy azt előbb őrlés által liszté kellene változtatni. E találmány nagy fontosságú; a francia hadügyminisztérium vizsgálat alá vette és kísérleteket tett s nem igen vonakodik a francia hadseregnek azt behozni. — A készítés módja következő: Mintán a buza jól kimosott, megszáritott és megrostáltatott, egy hámozó hengerben lehamoztatik. A lehamozott szemek big kovászba öntetnek (25. C. hó mellett) és így maradnak 6—8 órán át, mire forgó henger közt szétörzöltenek és téztárá gyurátanak. Ezen tésta gyúrása szokott módon só és víz hozzáadásával történik, kiszakgattatik és a sütőkamenczébe tetetik. Ezen módszer előnyei a következők: izletesebb és táplálabb kenyeret ad, megkíméltetik ezáltal az őrlési és a malomba oda- és visszajuttatási költség, sőt az őrlésnél bekövetkezni szokott anyagvesztés is elhárítható, hogy ezen módszer szerint ugyanazon mennyiségű búzából mintegy 50% -kal több kenyér lesz! Az őrleskor ugyanis mintegy 20% elvész, azaz 100 font buza csak 80 font lisztet ad; a lehamozás által azonban csak 4—5% vesz el s ez is többnyire a táplálásra értéktelen anyag, míg az őrleskor tápértéke anyagok vesznek el, azaz 100 font buza 95 font hámozott búzát ad; 100 font „lisztből” mintegy 112 font kenyeret sütnék, míg a Cécil módszere szerint a „hámozott búzából” 140—150 fontnyi kenyér kerül ki. Ha a veszteséget és nyereséget összehasonlítjuk, úgy találjuk, hogy 100 font buza, az eddigi eljárás szerint 90 font kenyeret, az új eljárás szerint 140—150 font kenyeret ad; tehát 50% -nál többet. Ezen módszer előnyei tehát rendkívül szembeötlők és közgazdasági jelentőségűek. Csak azt nem szabad feledni, hogy itt búzáról, és nem rozsról van szó. „E. és É. T.”

Hirek.

Losonezon február 5-én d. e. 10 órakor a város közönsége rendeztetett a r. cath. templomban Deák Ferencz, a legnagyobb hazafi elhunytá alkalmából gyász-isteniztsételeket, melyen az állami és városi hatóságok, tanintézetek tanári és tanítói karai s ifjúsága nagy számban jelentek meg. Az állami tanítóképző intézet és az állami algymnázium külön gyásznapélyeket is rendeztek intézeteik körében. Az előbbi helyen Terray Károly igazgatótanár, az utóbbiban Ambrus Mór r. tanár tartottak emlékbeszédeket. — A tanítóképző intézetben az emlékbeszéd előtt és után a növendékek énekkara énekelt alkalmi karokat.

Óvározt február 5-én az összes előljáróság és szépszámu közönség jelenlétében tartott Deák Ferencz nagy hasznúját a gyász-isteniztsételeket.

A borostyánkőszoru, mely a f. hó 8-án tartott gyász-isteniztsételeken Deák Ferencz jelképies ravatalt díszíté, s melyről lefüggő széles szalagon ezen felirat volt olvasható: „Nógrádmegye Deák Ferencznek”

— Örök emlékül a megye levéltárába helyeztetett — Szerény-Kacsokovics Gizella, Kék Blanka és Lang Hummer Franciska úrhölgyek nyilvános köszönetet érdemelnek azért, hogy a gyásznapélyre a dícsőltnek a megye nagytermében lévő arczkőpét gyönyörű virágfüzerekkel megkoszorúzták.

Főispán úr ömeltősága a rétsági járásban szolgabírónak Korodinyi Lajost, esendbízotnak pedig Marsó Györgyöt helyettesíté, kik az esküt letévén, hivatalukat elfoglalták.

A folyó hó 19-én tartandó sorsjátékkal összekötött bála a következő nyaroménytárgyak érkeztek be a mai napig, ugymint: Gróf Forgách Antal ó excellentiájától egy szappantartó, egy nővjegyartó, egy óratartó, egy gyufatartó, egy tintatartó, egy gombostű párna. Szerény Gáboró asszonyságtól egy szivartartó, egy óratartó, egy hővmérő, egy almaalakú tütartó. Huszár Lászlóné asszonytól egy aranyhaltartó, két porcellán virágtartó, két kanna. Szabó Jánosné asszonnytól két virágtartó, két porcellán gyertyatartó. Böhm Lipót úrtól egy dohánnyartó. Okolicsányi Pálné asszonnytól egy munkakosár, egy szivartartó. Okolicsányi Jánosné asszonnytól egy cukortartó, 6 üveg fagyalt tányér. Balázs Ferencné asszonnytól egy tintatartó, egy cukortartó. Baumgarten Cecília asszonnytól egy gesztenyertartó, egy gombostűpárna, egy asztalkendő kötő. Farkas Pálné asszonnytól nővjegyartó, egy pénztárcza, egy gyufatartó. Veisz Charlotté asszonnytól két darab fogpiszkálótartó, egy óratartó. Pap Matild és Zsuzsanna nővérektől egy ablakkosár, egy talikosár. Mezey Ignácné asszonnytól egy szivartárcza, két üveg gyertyatartó. Vladár János esperes úrtól egy magyar biblia, egy Kosuth arczkép. Vladár Priviczky Otília asszonnytól két kép, egy asztalkendőkötő. Hójtay Sándorné asszonnytól egy ékszerartó, egy kötökosár fából, egy gombostűtartó, egy husvéti tojás. — Mescha Andrásné burgóan kezelt gyűjtő-ívén a következő tárgyak gyűjtettek össze: Bendo Sándorné asszonnytól egy szivartárcza. Rafanides Károlyné asszonnytól 60 db levélpapíros és 50 db eouvert. Gallo Józsefné asszonnytól egy cukortartó. Krizsan Anna úrhölgytől egy pénztárcza. Kohn Paulina úrhölgytől egy dohánnyzsácskó. Galló Anna úrhölgytől, egy pénztárcza. Baumgartner Erzsébet úrhölgytől egy pohár. Mescha Szesődy Ottil asszonnytól egy album. Mescha Emilia úrhölgytől egy sirkelt comode sárka. Mescha Melania úrhölgytől egy pénztárczat. Mleczo Arminé asszonnytól egy pohár. Kis-Klár-tón: Ernovszky Lajosné asszonnytól 2 frtot. Kalmár Klári úrhölgytől egy poharat. Zvara Erzsébet úrhölgytől egy porcellán kavésésze. Hecks Sofia úrhölgytől egy pohár. Kékkón: Kleyn Jakabné asszonnytól egy orangé. Kleyn Mária úrhölgytől egy orangé. Kleyn Regina úrhölgytől orangé kosárkában stikkelt képet aranyrámában. Lorsch Rezsóné asszonnytól egy gyertyatartó Tóth Lipótné asszonnytól 2 virágpohár. Basilides Hon úrhölgytől egy gyufatartó. Kleyn Andrásné asszonnytól egy cukortartó. Banovszky Józsefné asszonnytól egy óra tartó. Mala Ferencné asszonnytól 2 utalványt májusi rózsára. Svahulay Amália úrhölgytől egy tintatartó. Közép-Palojtán: Szabó Lajosné asszonnytól egy tintatartó. Freeska Samuné asszonnytól egy emlékkönyv. — Reményfy Józsefné asszonnytól egy tintatartó, egy varró párna, egy kötőtűtartó. Dessowffy Elekné asszonnytól 2 pohártartó, feltuczat liqueur servis. Okolicsányi Miksáné asszonnytól egy törülköző tartó. Ebeczky Aranka úrhölgytől pamlagpárna. Sebasztini báró Gervaez

Emilia úrhölgytől 5 frtot, egy szivar szoleuczet. Pinter Etelka 2 gyertyatartó dísz, 2 szervitakötő, egy könyvmutató. Veres Pálné asszony öngyagyától egy zárral ellátott úti táská, egy szivar és hamutartó, egy gyufatartó, egy dohánnyartó, egy kis virágtartó. Veres Janka úrhölgytől emeletes álvány látogató jegyekre, gyönggyel himzett szivartáska egy porcellán hamutartó, egy notis könyv. Veres Augustia úrhölgytől egy vajtálcza, egy szivar szipka tájték és borostyánkő, egy gyufatartó, 1 hamutartó. Báró Barattáné asszonnytól egy gombostű párna tolltörő, egy kötőtűtartó tűkkel, két lámpatálcza. Csornyus Izabella úrhölgytől 2 asztalkendőkötő, egy bonbonier, egy thea cukortartó, egy porcellán cukortartó, egy nővjegy, és egy lámpatálcza. Plichta Sománé asszonnytól egy horgolt asztalkendő, 1 porcellán gyertyatartó. Hójtay Mariska úrhölgytől lámpatartó. Sulez Lajosné asszonnytól varrópárna. Ritter Péterné asszonnytól egy tolltörő, egy gyufatartó. Kovács Ritter Amália úrhölgytől egy szivar és egy szivarportartó. Komjáthy Anzelmné asszonnytól egy cukortartó, és egy kép Komjáthy Erzsébet úrhölgytől tolltörő, óratartó, himzett sapka. Zadubán Margit úrhölgytől nővjegy kosár, asztalkendőkötő, gombostű párna, óratartó, lámpatálcza. Bendo Gizella úrhölgytől gyertyatartódísz, asztalkendő. Beke Berta úrhölgytől 1 tálcza. Öv. Omazta Tóbiásné asszonnytól feketekávésé servis. Szentiványi Ferencné; 1 dohánnyartó, nővjegyartó 1 porcellán virágeserép tartó, 6 fagyaltcsésze, 1 virág csokortartó. Vaisz Antónia lámpa tartó. Radnay Ferencné. 1 porcellán cukortartó, 1 hamutartó: Melicher Chickinger Fáni; 1 szilvrium szorvis, 1 porcz. dohánnyartó, 1 gipsz szobrocška. Némethy Kálmáné: 1 dohánnyartó, vajtartó. Felsenburg Paulin: lámpatálcza Frölich Vilmosné: két virág tartó egy pohár Irányecz Julia egy gyertyatartó. Irányecz Anna 1 gyertyatartó. Nagy Imréné: két virágváza. Felsenbörg Tivadarné egy tütartartó. Antóni Aranka: egy lámpa tálcza. Braun Rozália egy pohár Majerszky Ferencné egy sapka, ibrik. Omazta Koszcsky Erzsébet: egy sapka, egy pár papucs és egy tálcza. Bárb Ilonka: egy gyöngy tálcza, két gyöngy nővjegy kosár, egy ezérna és tütartó. — Balázs Józsefné: egy függő pénztárcza. — Pajor Istvánné: 2 db. kartáska. Oroszy Hermin és Vilma: egy pamlag párna és egy tálcza. Fülkel Mariska k.: egy himzett pamlag párna egy horgolt pamlagpárna, egy gombostűpárna, egy pénztárcza. Kék Lászlóné: két virágtartó porcellánból egy esmegetál, három fagyalt tányér. Kék Blanka k.: egy himzett óratartó, egy horgolt sapka, egy bonbonier. Ruszinkó Gizella: egy himzett számoly, egy himzett óratartó. Rolf Leuke egy lámpatálcza. Kubinyi Józsefné egy cukor tartó, egy pohár, és egy gyertyatartó A többi adakozást a jövő számban.

A sor-jegyek — a tombolabáli nyeremény tárgyakra — igen el vannak árasztva városunkban. A hová megy az ember, mindenütt megcsipik egy két sorsjeggyel, a jótékony cél tekintetéből. Kitérő buzgalmat fejtettek ki és valóban az így nevében küszövet érdemelnek: Kék Blanka, k. a. ki már ekkoráig 350, Omazta Olga k. a. 300-at Malatizsky nővérek 100-at és Mescha Emma k. a. 100-at voltak képesek eladni a mostani szük világban.

A Losonez városi képviselő közgyűlés f. hó 9-én az önálló magyar bank és önálló magyar vámterület mellett fölliratot határozott az országgyűléshez terjeszteni. —

TÁRCZA.

Nizza, 1876. január 20.

(Levélíróddék egy hontól nőül)

A nagy hófúvatagok valamint gyengélkedő egészésem miatt is Párisból csak f. hó 15-én este 7 órakor elindulván, 16-án este érkeztem ide, s mintegy szinpadí változás által egyszerre a zordon téli éghajlatból, a legszebb tavasz légeben s virágainak közepett látnuk magunkat! Ezt soha nem képzelhettem. Egész Marsaille-ig mindentűt a legzordonabb téli látvány terült szemünk elé. Epon miként nálunk januárban szokott lenni, az ime Marsaille-nél egy hosszú tunelen átmenve egyszerre mint egy tündéri változás által az innozó részen már is zöld olajfák zöld pártait és nyíló virágok közepett találja az utas magát. S ez úgy megy fokozatosan egész Nizzáig. Sőt ezt este volt midőn, megérkeztem, annyival meglepőbb rém nézve, másnap nem tudtam csodálkozásomból magambos térni, látván 8 órakor reggel a napot — midőn Párisban még sötétes van — az égen fényleni és melegen sütni; s midőn kimentem a zöldelő olaj-, palma s a narancsoktól majdnem leszakadó fák alá, az ugynevezett Promenade des Anglais-ra, még inkább elfogott a csodálkozás, hol a pesti rakparton épített corso-hoz hasonló sétány van, csak hogy a Duna helyett a majdnem egészen zöld színű gyönyörű középtenger véghetetlen látvánnyal tündöklök előttünk, míg partján a legszebb építésű paloták, villák, s mindegyike előtt kicsi virágzó kertekkel terülnek el, hol a nők ma január 20-án épen úgy kint ülnek és olvasnak, mint nyáron át ti szoktatok otthon. — A tenger partján mindenféle gyönyörű pálmák, óriási kaktusok, s isten tudja miféle levélű exotikus fák alatt padok vannak elhelyezve a közönség számára. A zene többfelé játszik, s ekkor az úgynevezett nagyvilág nem gyalog, de equipágeokon, épen úgy mint a Bois de Boulogneban, kocskáz fel s alá.

Tegnapelőtt Villafrancában voltunk. Egy a természetből alkotott híres tengeri kikötő megzemlélésére.

Felesleges mondanom, hogy itt is csupán zöldelő fák és kertek közt kocskizunk. Az élő növény itt Pelargonniakból van. — Láttam a kertekben nyíló rózsafákat, a fügetek már hajják leveleiket, s a zöld borsó nem tudom hányadik ültetvénye már, virágozának indult.

Sokan vannak itt Párisból s a világ minden részéből. Itt van a pesti születésű szép J. ky hercegné, kinek Egyiptusról írt könyvét tavál megküldöttem néktek. Jövő héten Monakkoba megyünk többben, melyről mindeuki mondja, hogy földlmlu szépségre nézve minden emberi képzelmet MonteKarlo épített Blanco játékháza, illetőleg tündéri laka.

Az élet itt sokkal olcsóbb, mint Pest, Bécs és Párisban. — En az ipolysági közkórháza is adakozott derék B. néval lakom, ki párisi butorait ide átszállíttatá s éves szállása van, gyönyörű kényelmes kis lakás négy szobából, szép előszoba, konyha stb. áll, melynek ára 800 franc egy évre; a melléktetűkben még olcsóbbak a szállások, s hol legdrágább, a Promenad des Anglais-n fizet a szinte pesti születésű B. csné négy szobából álló szállásért 200 francot egy hóra.

A Garibaldi piaczon mutatják azon házat, hol Garibaldi született — a derék ember

Végül egy kis nizzai emlék gyanánt ide zárom a kis virágcsokrot stb.

A tót irodalomból. *)

I.

Mikor a hazai tót irodalom történetének vázlatát itt hosszabb cikksorozathozan úgy, a mint írók jellemzését mi felfogjuk (nem száraz adatokban, de műveikből mutatványok kíséretében is), közrebeosztani szándékozunk: sok oly adatot mutathatunk be, miket ez urakkal személyesen érintkezve szoroztunk, s különös gondunk lesz, hogy egyszerűsüed az embert is jellemezzük.

*) A szerző engedelmével a „Figyelőből.”

Előre becsátjuk, hogy a kiváló tehetségeket sommi esteo sem nélkülözö, bámi zsenge törekvés: most, központja, a „Matica” bejárása által, csak egy havonként megjelenő alig egy-két irnyi folyóiratban, az „Orloban” bírja mindazt, a mit irodalmi térnek nevezünk. Még almanachok kiadására sincsen kilátás, vagy anyagi erő.

Mi — kik a „Matica” omboroi által leginkább rá szedettünk, (hisz e sorok írója volt az egyetlen, ki egy lapban, a „Vas-Ujs.” hasábjain, egyenesen Tót Paulinyi Vilmos úrtól vett adatok alapján, a tót intézetek bejárása ellen felszólt) — helyesnek találjuk az egész eljárást, helyesnek mint politikai sakkbuzást. Van azonban még egy szempont, általánosabb művelődési, mely a hazára nézve tudósnek találja, ha minden nemzetiség művelői saját anyanyelvét, s kifejezi eszméit, tért enged teketéségei és lángelméinek. Hiszen ezt maga Eötvös fejezi ki hallhatatlan műveinek egyikeben.

A mostani tót „vezérférűakra”, o kulturális mozgalmat bizni csakugyan nem lehet. De tény az, hogy a hol tudós célból a tekély kimetszésre szükséges vala, ugyanott lépjenek fel az orélyes actiót megindított elemek gyógyítólag is. A 14,000 forinttal subventionált, de rosszul szerkesztett „Svornost”, (hiszen nem minden sorát irhatja meg Grünwald alispán,) melynek nyelve nem igen botrányos, s grammatikai vagy aesthetikai érzékkel nem is bír, s melynek minden száma 150 forintba kerül az Allamnak, a politikai rajongásokba, vagy a nemzet által összehordott vagyion megkárosításiba nem elegendett írókat maga körül gyűjthetné, s p. o. havi mellékleteken tehetségeinek engedne kifejtést, mely mellékletek az „Orol” rimbeszedett átkai helyett Európa kiválóbb irodalmaira, s a magyarra is volnának tekintettel, sőt tulsullyal mindaddig, míg lassankint a jobb tehetségek mást is kezdenének írni, mint Atkozódásokat a magyar ellen; hiszen a „Dunaj” ezimű, 1874-ben fennállott folyóirat, bár Petőfy Arany és mások műveit örömet és sikerlletlen fordítgatta, szerelmes verseiben is hozott ilyenfeléket: „Én ugyan nem szeretem a magyarokat, de téged szép magyar lányka igen” etc.

A losoncai állami gymnasiumnak 8 osztályára emelésbe bevett tény. Ugyanis a szükséges építkezéseket már a jövő hó 1-én meg fogják kezdeni.

Tersztyánszky Ferenc a losoncai evangélikus egyház szép emlékében álló lelkesze, mert távozása alkalmával beadott — a losoncai állami tanítóképezdet illető számadási legjobb rendben találta, sőt mint ez intézet buzgó gondnoka lényeges megtakarításokat tett, a nagy m. kir. vallás és közokt. miniszteriumtól elismerő okmányt nyert.

Losonczon a csizmadia ifjúság január 30-ki bálja — dacára Deák Ferenc nagy hazánkja közbejött elhunytának — mégis megtartott, de kevés volt látogatott. — A február 1-re tervezett táncmulatság elmaradt.

A **tüszöltő bál**, mely sorajátékkal lesz egybekapcsolva, február hó 19-én fog megtartani a casinóépület nagytermében. Az előkészületek nagyba folynak. Igen sajnálatos, hogy a táncmulatság a b. gyarmati jótékony ezéli tombolabállal, mely az egész megyének figyelme volt felhíva, mellyel megyei közéleti pártfogása van kérdésben, összecsisik.

A **Kovács-féle** hangversenyéről szóló losoncai hírben a magánénekesei közt még Zeller Frigyes és Zolyomi Jenő, valamint Hudecz Miksa és Kaszner Ede urak is közre fognak működni.

Ipolyságon zajos község előljárási választás folyt le f. hó 10-én, mely — a képviselőtestület részéről elkötvetett, nem illdomos candidatió folytán — azon sajnós eredményt szülte, hogy városunk bírájává, egy kevésbé intelligens földműves egyént karolt fel a többséget bíró párt így választott meg vagy 40 szavazattal többséggel város bírájává Pál András. Törvény másod bírává ismét Sággy Benő ügyvéd, ki azonban vonakodik ezen tisztséget elvállalni. Pénztárnokká Martsan K. újból meglett választva, s városi jegyzővé egyhangulag a jelenlegi elemi főtanító Herzeg Vinceze.

Ipolyságon Thuránszky Rudolf ügyvéd jegyot váltott a bájos Szulóvszky Kamilla kisasszonnyal.

Hontmegyében az ujonozás most van folyamatban, mellyel sajnos tapasztaltatik, hogy a járások a rájuk kivetett contingens számot sem képesek kiállítani. Evről évre satnyal a nevezdek! Mi lesz a vége?

Sággy Benő ipolysági ügyvéd 50 frtnyi városi törvénybírói díját ez évben a városi elemi iskolák javára ajánlotta fel.

A **tanerők hiányát** világosan illusztrálja ama tény, hogy B. Gyarmatról rövid idő alatt 6 néptanító került ki a vidéki iskolákba, jelesül: egy posztós, egy szijgyártó, 3 csizmadia és egy szabó. Mondja meg aztán valaki, hogy nálunk nincs tanítóképezde.

A **szécsényi takarékpénztár** részvénytársulat évi rendes közgyűlése f. évi február 20-ik napján d. e. 10 órakor Szécsény városban, a városház tanács-termében fogván megtartatni, arra a tisztelt részvényesek azon figyelemzettel hívatnak meg, miszerint a szavazás gyakorlására az alapszabályok 18. §-a értelmében a részvényeseknek a mentelmi bizottság előtti fölmutatása lesz szükséges. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató választmány kiegészítése. 2. Az alapszabályok 21. §-a b. d. e. f. pontjaiban foglalt közgyűlési intézkedések. 3. Az alapszabályoknak az 1875. évi kereskedelmi törvények hatálya által szükségessé vált módosítása. 4. A napbiztos díjak leszállítása tár-

gyában beadott indítvány tárgyalása. Az üzletforgalom 1875. évről 200821 frt 79 kr., vagyis 60492 frt 64 kr.

A **nagyemlétség** m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1876. évi január 9-én 530. sz. alatt kelt magas engedélyével a Szent-László-egyházi sorsjáték húzása 1876. évi december 30-ra halasztott; a mely napon a visszavonhatatlanul megtörtéendő húzás eredménye hírlapokban közölve s a nyereményjegyzék minden részvevőnek megküldve lesz. Az eddigi eredmény a kiűzött ezéli nem érvén el, sorsjegykészlet van még eladásra készen, melyből kívánatra eladás végett teljes készséggel küldök. Levelek hozzám Szent-László-Egyházára, u. p. Zala-Szent-Mihály bérmentve intézendők. — Hazafias tisztelettel 1876. január 25-én Székely Sándor, záradafőnök.

A **borkereskedés** iránt érdeklődő körökben mindinkább élénkül a mozgalom. Így a budapesti borkereskedők kijelentették, hogy tagjai lesznek a felállítandó bortőzsdének s azon külön ügynököt is fognak tartani. — A bortőzsdé felállítása már csak attól függ, hogy a bortermelők alá írják a kérvényt, melyben a tőzsdé elnöksége felszólíttatik, miszerint az újévkor életbeléptetendő új tőzsdéi szokásjogok közé vegye fel a már kidolgozott borszokásjogokat. A borkiállítási jury már szintén befejezte működését. A bortermelők a hetenkiüt (kedden) ismétlődő borvásárok iránt a legnagyobb közönyösséget árulják el; nem jelennek meg azokon — s így a vásárlóknak nincs kívül üzlet kötni. Midőn a borkiállítás nincs nyitva Fromm Antal ur üzletében (Károlylaktanya épületében) a borvásáron kiállított borokból mintegy hetven termelő bora van mintapalackok által képviselve és itt a termelők részére egy fiók-kiállításféle intézmény van rendezve.

Sipőcz Ferenc által, a métermértékek tizedes törtszámok, és az újmértekkel való számításokról irt munka II. javított kiadását megjelent. — Az összes törvényes viszonyzatokkal, a régi mértékekkel és árait ujakra, az újakat pedig vissza számítani is tanítja. Ár: 10 kr. Két példánytól kezdve megrendelhető a szerzőnél Hatvanban (Heves m).

Halálozás. Nagyfalun f. hó 1-én Tersztyánszky György 58 éves korában tüdőszellőhűdésben elhunyt. — Bende Barnabás Bende Gyula ügyvéd egyetlen kedves gyermeke, január 31-én jobblétre szenderült. (Eljárt szottad már kis játékidat, kedves gyermek hamar játszott el). — Dienes Sámuel ur, városi tanácsnok évek hosszú során Losoncz város anyagi szellemi javát teljes lélekkel elősegíteni igyekvő, munkás, spártai jellemű polgár ugyanis 79 éves korában január 27-én elhunyt. — Ugyancsak B. Gyarmaton f. hó 10-én hunyt el 75 éves korában özv. Aninger Anna úrhölgy. — Nyugodjanak békében.

Vegyesek.

A **gyorsaságról.** Egy amerikai technikai szaklapban következő érdekes összehasonlítást találtunk: A közönséges gyalogló egy mérföldet jár be egy óra alatt, tehát minden másodpercben 3 és fél lábnyi hosszú utat. Ha éjjel-nappal folyton haladna egy s ugyan azon irányban 450 nap alatt bejárna az egész földet. Az ügyes koresolyázó 26 lábnyi távolságot repül át egy másodpercben; az agár háromszor annyit, azaz 78 lábnyit fut be ugyanannyi időben; a fecske 75, a sas 96 és a levérhordó-galamb 141 lábnyit repül egy másodpercben.

tább; elég gazdag szókban és formákban s a sláv régésznek is elegendő anyagot képes szolgáltatni. Kiviláglik ez a tót nép hegyektől elzárt fekvéséből is, mely a külbefolyástól elkerítette, s abból, hogy elnevezéseit, fogalmaiit saját, külön történelmi élet sem szaporítja, zavarja, változtatja meg. A Tatrához simuló regényes tájak kétezer éves bölcsőjét képezik eszöndes, munkás népeknek, s valódi kineztarát szolgáltatják az archeolog, filolog és ethnograf kutatásainak.

A tótosság önálló történelme nem bir; az a morva Sastislavval és Svatoplukkal, Kecczellel (tótul: Kocel), és a bolgár Simconnal, a nélkül hogy azelőtt is feunhagyta volna emléket akár viselt nagy dolgokban, akár másnemű beces emlékekben, tehát nyomatlan sirba szállt. A magyarok foglalása óta passiv szemlélője az erősebb, bölesebb és miveltebb családtag intézkedéseinek, s legujabban sinés része a panslav rajongások vigjátékában. Történelmi büszkén szólnak Trencseni Csák Mátó nagyságáról, kit tótnek tartanak, lázongásait nemzeti harcuknak keresztelték el, s Amos-Komoniusról; mindamellett ez írók is csak a legujabb idők beu váltak meg nyelv dolgában a csehektől. Egy Trnovsky, Krman és Izruskovics nevei a cseh irodalom ténykorához tartoznak, ennek „diesőségéhez“ Kollár is; s nem egy tehetséges művelőt adott a nemzet a német s magyar nyelveknek, hisz Petőfi szülői is tótok voltak, de épen ő mutatja meg az igazi hazaszeretet utját.

A tót irodalom első nyomai a XVIII-ik század derekán mutatkoznak, s így a legfiatalabb a hazai irodalmak, de általában a többi slávokéi között is, ki nem vére a slovénekéit sem, kiknek van emlékek a X-ik, s minél több a XVI-ik századból. A tót irodalom első kiválóbb jelenségei Bernoláktól (megtalt 1813.) grammatikai és lexikális művek, s Holly (megh. 1849.) poétikai művei. Munkásságuk körülbelül azon jelentőségű, a mely a szerbeknél Vukó és Milutinovicó, nálunk p. o. Révayé, s a költők közül akár a Gyöngyösié. Mig azonban Révayt a nyelv készeb várta, s Vuk minden tájszólam egybevetésével alkotta meg a szerb irodalmi nyelvet, Bernolák csupán a nyugati törzshöz fordult, s munkája így egyoldalú is maradt a lehetőségig.

Holly az, ki epikia műveivel, dacára túlságos hódolatának a klasszikai iránt, s annak hogy utazó volt,

A **zsidóanya könyvek** vezetése körül előforduló rendtelenségek megbírálásáról kibocsátott körrendelet kapcsán a belügy miniszter ujabban azt rendeli el, hogy azon körrendelet értelmében közigazgatási uton kiszabandó és behajtandó bírág-pénzek az illető hitközségeknél külön iskolai alap gyuanánt hatósági felügyelet alatt lesznek kezelendők és vagy nagyobb boruházásokra számadás mellett fordítandók, vagy csak kamataik hasznosítandók.

A **közös hadsereg** legénységének az őrmestertől és azzal hasonrangu altisztoktól lefelé 1876. évi január 1-jétől decemberhó végéig átkelési alkalmával a szállást adók által kiszolgáltatandó ebédért, belórtvo minden egyes legény részére járó 28 dekagram, azaz 280 gram marhabús árát, a katonai javadalom-ból egy napra és egy legény után fizetendő összeg a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg következőkép határozatott meg: 1. a dunáninneni kerületben 17 azaz tizenhét krajczárban 2. a dunántúli kerületben 19, azaz tizenkilenc és fél krajczárban, 3. a tiszáninneni kerületben 15 azaz tizenöt krajczárban; 4. a tiszántúli kerületben 16 azaz tizenöt krajczárban; 5. a Királyhágoutul 12, azaz tizenkét és fél krajczárban 6. Horvát- és Szlavonországekban, valamint a magyar tenger mellékekön 15, azaz tizenöt és fél krajczárban. Ezen összegek átkelések alkalmával a honvédségre is irányadók.

Bátor leány és gyáva férfi. A múlt vasárnapon egy fiatal pár érkezett a berlini „Reichshallen“ szállodába, s egy szobát nyitattatott ki. Éjféljájában a pingezereket segélykiáltás verő fel álmalmból, s midőn felrohantak a fiatal pár szobájába, a nőt a kanapén fekvő halva találták, a férfit pedig kétségbeesetten fel s alá járkálva a szobában. A rögtön előhívott orvos mérgezés általi halált constatált, mit a férfi nem is tagadott. Bovallá, hogy már rég idő óta viszonya volt. L. H. kisasszonnyal, kinek szülei azonban semmi áron sem akartak beleegyezni a fiatal pár házasságába. Ekkor elhatározták, hogy együtt fognak meghalni. A leány, kiíván a cyanált, szónélkül meghalt, a férfi azonban, — egy erdélyországi mérnök, — nem bírta megállni, hogy a mérge hatása közben segélyért ne kiabáljon. A mérnököt elfogták, kedvesének holttestét pedig kórházba szállították.

Dr. Kerith Bélának a ló- vagy gőz-erő pótlására alkalmazható találmánya azon alapszik, hogy a víz- és szél-erő által súrtított lég a légfegyvertöltést mód szerint egy nagy tartály-kazánba gyűjtetik, honi un az részletenkint kocsi és hajók e célra készülő kisebb kazánjaiba vezetettvén, azok hajtására ló- vagy gőz-erő helyett alkalmazható. Rendkívüli hasznokat nyújthat e találmány a fában és szőcubben szűkölködő helyeken, sőtébarhol is, a mennyiben az említett módon súrtított lég nemcsak lóronatu kocsiaknál és kisebb csavar-gőzökknél, de több gyári és egyéb munkát végező gépeknél is helyettesítheti a ló- vagy gőz-erőt.

Pardont a farkasnak! Kolozsvárti híre futott, hogy a gellai Szent-György-hegye bozótjaiban farkas rejtőzködik és éjjelenkiüt kijár préda után H. K. ur híres lövész és szenvedélyes hegymászó resolválta magát a multkor, hogy ráles a fenevadra. A gellai árok közelében, hol a farkasnyomokat felismerte, lesbe állt. Még a nap feun volt, midőn a közelben hóropogást hallt: lélekzetét visszafújja, ló-készen néz szét. Ekkor alig tizenöt lépésnyire leshelyétől, a szőlőhegy gyepp-szélében egy hatalmas állatot pillant meg; ez megállt

A felzavart „Matica“ tőkét sem szabad holt kinecsnek hagyni. Alakiton s kormány bizottság, mely azt értékesítendő úgy, hogy pályakérdéseket tűzno ki az irodalom legtöbb ágára, s fordíttatna kiváló műveket; így csoportosították a tót irodalom igazán nagy tudományu (ennek mindenesetre nevezhető) munkák-köre, ki érdekéből, ki lelkesülésléből, s az igazán lelkes olvasó közönség is egy nemesebb irányu művelődési forrás körré. Ez a középút, legalkalmasabb a gordiusi esonó megoldására. Lehet aztán e mozgalom központja Budapest, vagy akár Besztercebánya. Ez kevesebb zajjal járó, de üdvös feladatot adna kezdeményezőjének.

Ezzel áttérünk tulajdonképeni tárgyunkra.

A tótok a cseh-morva ághoz tartoznak, s hazánk éjszaki megyéiben tartózkodnak. Teljesen tótok által van lakva Túróc, Árva, Trencsen, Liptó és Zolyom vármegye, nagy számmal vannak: Nyitra, Szepes, Sáros és Bars, kisebbel Hont, Zemplén, Gömör, Pozsony, Abauj és Nógrád vármegyékben. A mellett, hogy tót telepek e 15 megyén kívül még vagy huszban találkoznak, lenyulnak egész a Szváig, hol már a szerb és horvát faj ethnografiai határvonalai kezdődnek. Laknak a Vág, Nyitra, Garam, s néha a Duna, Hernád, Bočrog, sőt a Tisza partjain is, jutott nekik a gyönyörű alföld rónáiból, melyről elég vérmes reményekkel írja egy írójuk: „egykor, bárnem is egészen, őseik bírták, s valaha — a mi nem lehetetlen — örökségévé válhatik unokáinknak“

A Morva folyón tul kezdődnek a cseh-morva telepek; a Danájecz körül lengyelek, s a Bodrognál oroszok laknak. Fekvésére, s nyelvére nézve a tóttság magát általában a slávtság ethnografiai központjának tekintti, s így mintegy átmenetet képez a sláv nyelv törzs-fáján a délkeleti s éjszaknyugati tótok között. Észrevétlenül hasonul a tót nyelv éjszaknyugaton a csehhez (nyitrai tájszólam), — éjszakkeleten a lengyelhez (árvai, sárosi tájszólam), — délkeleten az orosz-szal (gömöri, s a solyacz tájszólam stb.). A tulajdonképeni, vagy is közép tót nyelv (túróczi, trencsenyi, liptói, zolyomi, honti tájszólam) ezek között a legtisz-

fás nyelven irt, s hideg volt maga is a mint hidegen hagyja olvasóját, — megkezdte a tót irodalmat. Kollárt, ki ekkor még a cseh irodalomhoz tartozott, csak is az ő példája indította arra, hogy működését anya-nyelvéen folytassa. Tudva van, hogy ezt a tóttság „nemzeti énekeinek“ (népdalainak) kitűnő gyűjteményével, s elemzésével kezdte meg. (Ebből fordította Gyöngyö gyűjteményét a Kisf. társ. által buzdított Szeberényi Lajos is.) Ep e példa lelkesítette Safarik József Pált is, a „Tót régiségek“ czimű könyv kitűnő íróját. Szellemlileg azonban ők azelőtt is tótok, ha nem is magyar-tótok, de panslávok voltak, sőt kétségkívül, hogy a panslavizmus eszméjének legelső hangzóitól kedves hazánk szülte magának, Kollárt és Safarikot mely szomorú érdemére azonban aligha nagyon lesz büszke.

A két költő közül — mert részletesebben itt csak a költők működésére terjeszkedhetünk ki — művünk keretéhez Holly esik közelebb, mint a ki egészen tót író volt, s előbb is született.

Holly János, katolikus lelkész és tót költő (szül. 1785. márcz. hó 24-ikén), tanult Szokolczán, Pozsonyban és Nagyszombaton, s 1808-ban lett káplán Pódimban. Még papnövendék korában fordította, tótra az „Aeneis“, s ugyancsak Virgiltól az „Eklogákat“, Horátius „Satirait“, Homer „Béka-egér-harcát“, Theokrit Theokrit, Homer, Ovid és Tyrtéos, s más régi írók műveiből. E nagy mérvű szorgalom, ehhez a költő eredeti művei: idyllek, ódák és elegiák, szintén „ber-noláku“ (nyitrai tájszólam szerint) írva, alkotta meg Bernolák oskolájának fénypontjait. Ugyan ebben írták hőskölteményei: „Svatopluk“, „Cyrillo-Methodiana“, s „Sláv, melyek híret, s ügyének tekintélyét a tóttság előtt megállapították. Meghalt 1849-ik apr. hó 14-én, miután a kath. egyh. énekeit tótra fordította.

(Vége köv.)

és mozdulatlanul néz farkasszemmel a vadászszal, ki az elbizakodott állat vakmerőségét egy lövéssel felelt. A szörnnyű állat egy ordítással jelszi, hogy a vadász jó lött, de nem mozdul. Erre kiáltás ballatszik: „pardon!” Semmi pardon! A lefochautzfegever egy pillanat alatt ismét meg van töltve és még két lövés repül a bátor támadóra; ez élettelenül esik össze. Örömkialtással rohan a vadász, hogy lássa a vérében fetrengő fenevadat; alig tesz azonban pár lépést előre, nagy megdöbbenéssel veszi észre, hogy a meglőtt farkas nyakravalót viselt a tulajdonkép nem is szürke, hanem kávészínű: nem is lombor, hanem sima szőrű; az, a ki előbb pardont kért érte, nem más, mint egy fiatal vadász, ki az első lövést követő állati hangokban hűséges vizsgálja hangjára ismert. A vadász-kaland már most pör tárgya.

Szerkesztői üzenetek.

Losonc. Kérjük csak egy nappal hamarabb a levelet, rendszeren a lap bezártakor vesszük, a ekép sajnálatunkra — csak egyes bíreket szakíthatunk ki belőle.

Felelős szerkesztő: **Horváth Danó.**
Főmunkatárs: **Harmos Gábor.**

Nevezetesb állami- s értékpapírok árfolyama.

É r t ó k e k	F e b r u á r h ó					
	3	4	5	7	8	9
Magyar vasuti kölcson	—	98.75	98.75	99.—	98.75	98.50
Magyar jutalmi sorsjegyek	—	75.—	74.50	74.50	75.—	75.25
1874. m. k. kinestári utalvány 6%.	—	104.—	104.—	104.—	104.—	104.—
Magyar földtehermentesítés	—	76.—	76.—	76.25	76.25	76.25
1867. sorsolási záradékkal	—	75.50	75.50	75.25	75.25	75.25
Szöllő dézsmaváltás (100 frt.)	—	74.—	74.—	74.—	74.—	74.—
Oszti. állami adóság papirokban 5%	—	68.60	68.60	68.50	68.50	68.50
ezüst	—	73.75	73.75	73.75	73.75	73.75
1860-iki "sorsolás" 500 frtos	—	111.50	111.50	110.75	111.—	111.—
" " 100 frtos	—	117.—	117.—	117.—	117.—	117.—
1864-iki " " 100 frtos	—	134.—	134.—	133.75	134.—	134.25
" " 50 frtos	—	133.50	133.50	133.50	133.50	133.50
1839-iki sorsjegy kölcson	—	239.—	239.—	239.—	239.—	239.—
Dunagőzhajózási sorsjegy 100 frt.	—	95.25	95.25	95.25	95.25	95.25
Rudolf sorsjegy 40 frt.	—	13.60	13.60	13.60	13.60	13.60
Salgótarjáni kőszén	—	64.—	64.—	62.—	62.—	62.—
" " vasöntőde	—	33.—	33.—	33.—	33.—	33.—
Császári arany	—	5.37	5.37	5.38	5.38	5.38
Osztrák magyar 8 frt. arany	—	9.19	9.19	9.19	9.19	9.18
Ezüst	—	104.25	104.25	104.—	104.—	104.25

H I R D E T É S E K.

Árlejtési hirdetmény.

A vallás és közoktatásügyi miniszter 1875. évi november hó 22-én 10775. szám alatt kelt rendelete folytán a Balassa-Gyarmaton szervezendő polgári iskola újbóli építése államsegély mellett engedélyeztetett.

Ezen építmény vállalkozás utjának biztosítása végett 1876. évi márczius hó 21-én délelőtti 10 órakor B.-Gyarmaton a megyeház kis tanástermében csak írásbeli zárt ajánlatok figyelembe vételével fog bizottsági tárgyalás tartatni, és a beérkezett írásbeli zárt ajánlatok a jelenlevők előtt nyilvánosan felbontatni.

Az építési költséget következő összegek jelzik:

1., földmunka	993 frt. 97 kr.
2., kőműves munka	30964 frt. 55 kr.
3., kőfaragó "	4003 frt. 75 kr.
4., ácsmunka	7373 frt. 16 kr.
5., asztalos, lakatos, színező füvegves munkák	9450 frt. 85 kr.
6., tetőzetfedő munka	1260 frt. 76 kr.
7., bádogos munka	963 frt. — kr.
8., kovácsmunka	1198 frt. 77 kr.
Összesen	56208 frt. 81 kr.

A tervek, költségvetés, épületi leírás és építési feltételek 1876. évi február hó 12-ik napjától fogva a megyei alispáni irodában megtekinthetők és ugyanott átvehetők az írásbeli zárt ajánlati minták is.

Felhivatnak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fent kitett napon és órában az előirányzott építési költség után számítandó 5%-tőli bánatpénzzel ellátva a kifizűtt helyen vagy személyesen jelenjenek meg, vagy pedig jogérvényes írásbeli ajánlatukat 5%-tőle bánatpénznek melléklése mellett az építési munkálatok biztosításával felruházott alulirozott bizottmányhoz az árlejtési és építési feltételekben kikötött határidőig küldjék be.

Kelt B.-Gyarmaton 1876. évi február 17.

Madách Károly s. k.,
alispán.

Karagyéna Mihály s. k.,
királyi másodtanfelügyelő.

A balassa-gyarmati takarékpénztár részvényesei a 1876. évj február 20-án d. e. 9 órakor az intézet hivatalos helyiségeiben tartandó évi rendes közgyűlésre tisztelettel meghívotnak.

A megjelenésben akadályozottak meghatalmazással ellátott részvényes társaik által képviseltethetik magukat.

Tárgyak:

1. Az igazgatói jelentés előterjesztése.
2. Az igazgató és esetleg az aligazgatók megválasztása, vagy az új kereskedelmi törvény értelmében elnök, igazgatótanács és felügyelő bizottság megalakítása és megválasztása.
3. A választmány által tett intézkedések meghíralása.
4. A számvizsgáló és leltározó bizottságok jelentése a zárszámláról és mérlegről, és a tiszta jövedelem felosztása.
5. A számvizsgáló és leltározó bizottságok megválasztása.
6. Az alapszabályoknak az előbbi tervezet és az új kereskedelmi törvény értelmébeni átalakítása.
7. Az üzleti tisztviselők fizetéseik szabályozása.
8. A választmány egyharmadának új választása.

Kelt B.-Gyarmaton, 1876. évi január 9-én.

Az igazgatóság.

Alant jegyzettek vas- fűszer- és vegyes áruk üzletében egy tanoncz martius 1-től felvétetik.

Losonc, 1876. február havában.

Bulyi és Belágh.

Meghívás.

„Az első nógrádi földmívelés-, ipar- s kereskedelmi hitelintézet“ B.-Gyarmaton az intézeti helyiségben folyó 1876. évi február hó 24-én délelőtti 10 órakor évi rendes közgyűlést tartja, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgyak:

- 1., A lejárt évi üzletforgalom, számadások s a mérleg előterjesztése, — az ezek megvizsgálása s megalapítása tárgyabani határozat, s a felmentvény megadása a választmány részére.
- 2., A nyereség felosztása iránti intézkedés.
- 3., Az eddigi alapszabályok 56. §-ában foglalt egyéb rendes évi közgyűlési teendők.
- 4., Cégváltoztatás, az alapszabályoknak az 1875. évi XXXVII. t. cz. értelmébeni módosítása.
- 5., Egy három tagu szavazatszedő bizottság kiküldése, s az elnök, alelnök, igazgatóság, s a felügyelő bizottság megválasztása.
- 6., A részvényekre történő további befizetések tárgyabani intézkedés.

A közgyűlésen szavazati joggal azon részvényesek bírnak, kik mint ilyenek az intézet részvénykönyvében bejegyeztek s a gyűlés megnyitásánál az 51. §. értelmében szavazatképeseknek elismertetnek.

B.-Gyarmaton, 1876. évi január hó 27-én.

Gróf Forgách Antal s. k.,

elnök.